

hvor — jeg vil ikke sige i Almindelighed, men jeg vil sige, hvor der dog virkelig ikke er ganske faa Steder, hvor Religionen, der dog er det, vi skulle støtte os til, ikke bliver givet som Aand og Liv til Hjertet, men langt snarere paa en tør, forstandsmæssig Maade. Det er en alvorlig Sag, og den er ogsaa alvorlig i en anden Henseende. Det er for tidligt at tage dem bort fra Hjemmet, hvem vi skulle lægge paa Hjerte, at de skulle elske deres Fædreland og ofre Alt for deres Fædreland. Det er for tidligt at sende de 9—10 Aars Drengene ud fra deres Hjem, saa at de aldrig nogenstinde mere saa noget Hjem, og saa dog lægge den Byrde paa dem, at de skulle kæmpe for den Arne, de ikke have, fordi de ikke have faaet Lov til at sidde saalænge ved Arnestedet, at de ere blevne rigtig varme af den Ild, der brænder der. Derfor har det været mig en kjær Tanke, at vi kunne beholde vore Børn hjemme, indtil vi have lagt den Grundvold, vi synes at kunne forsvare, og da lade dem gaa, 14 Aar gamle og konfirmerede til Skolen, for at de kunne blive der i 4 Aar. Dette er ikke nogen letfærdig Tanke fra min Side, thi jeg har raadført mig med Mænd, som have den allerførste Erfaring, og jeg har spurgt dem, om det var muligt at bringe Drengene til det Dannelsesstrin i de fire Aar, som ere fornødne, og de have svaret mig, at naar nogle af de enkelte Sag bleve forringede, vilde det være muligt at skaffe dem den selv samme Dannelse, som de nu faa. Men, mine Herrer, jeg siger Dem altsaa, at der er Sjægen, for hvis Hjerte den Tanke kan være kjærere, end for min, og dog er jeg falden fra den, og jeg er gaaet med Mindretallet. Og hvorfor? Fordi Valget er jo, efter hvad den høitærede Minister har sagt, her slet ikke mellem 4 Aar og 2 Aar, men Valget er mellem 2 Aar og Ungenting. Det er Valget. Og jeg har haft godt af i mit hele Liv at holde fast ved det gode, gamle Ordsprog, at man skal ikke slaa større Brød op, end man kan faa i Dvænen. Jeg veed meget

vel, at det Skridt, der her er gjort med de 2 Klasser, er et saare stort Skridt, fordi det er et Brud paa det hele System. Derfor siger jeg: Und dog vore Børn disse 2 Aar endnu i Hjemmet, da de dog ikke kunne faa de 4! Und dem de 2 Aar og negt dem dem ikke! Thi dersom vi ikke faa dem, faa vi slet Ungenting. Det er den Grund, hvorfor jeg er gaaet med Mindretallet iaar, og hvorfor jeg ogsaa vil bede Thinget at stemme med os deri, vel agtende paa, at vi ved Mindretallet faa to store Ting. Vi faa for det Første de 2 Aar vundne for vore Børn i Hjemmet, og dernæst faa vi det, at vi ogsaa uden Latin, uden at vore Børn behøve at se noget Latin, kunne faa dem som akademiske Borgere til Universitetet. Naar den høitærede Minister igaar og idag har talt paa en Maade om det Trostesløse i at lægge Lovforslaget for, skal jeg ikke undlade at udtale, at hvorledes det saa end gaar, om Lovforslaget bliver vedtaget eller forkastet, den Daaffjønne skal han have — thi han har Ret til at have den —, at han er den første Minister, der har bragt dette Lovforslag frem for en lovgivende Forsamling, og han er den første Minister, der er begyndt at grave Løbegravene mod den Fæstning, der ellers paa ingen mulig Maade kunde bestormes. — Nu har jeg gjort Regnskab for min egen Stilling. Jeg er kun endnu bemyndiget til at sige et Aar. Ord for den ærede Rigsdagsmand for Bornholm (Kosob) med Hensyn til det Foredrag, han holdt igaar, da han selv frygter for maasse at kunne affkæres Ordet. Jeg kan da sige om det, at det gjorde mig godt, og det gjorde vel flere godt; det gjorde godt, forsaavidt det altid gør godt, naar man ser et Menneffes hjertelige Overbevisning komme til at udtale sig. Det gjør godt, selv om man saa ikke kan være enig med den, der udtaler det, i de Resultater, der uddrages herinde, at høre et Ord udtalt med Hjertets hele Varme. Men det skal jeg føte til, at han ikke i sit Foredrag igaar har villet nedsette eller haane den klassiske Dannelse paa nogen mulig Maade. Han har ikke villet